

Goriško-beneški dnevnik

Seja občinskega sveta o deželni avtonomiji

Svetovalec Bratuš zahteval zaščito pravic manjšine po členu 6. ustave

Po včerajšnjim govoroma Attemsa (PLI) in Devetaga (PSDI) je demokratski odbor predlagal referendum za ugotovitev usmeritve prebivalstva o vprašanju avtonomije, kar je očitna koncesija gospodarski desnici

Na včerajšnji seji goriškega občinskega sveta so svetovalci zaključili prvo serijo govorov o deželni avtonomiji. Pred zaključkom se je odbor predlagal resolucijo, po kateri naj bi se najkasneje v enem mesecu med prebivalstvom izvedel referendum, da se opredeli za avtonomijo ali proti njej. Zanimivo je, da po omenjenem predlogu prišlo prav danes po govoru liberalnega svetovalca grofa Attemsa in odv. Devetaga, (PSDI), ki sta v svojih govorih očitno zagovarjala interese industrijske in velikih trgovcev. Attemsa je mnenja, da avtonomija ne bo spodbudno vplivala na kapital in je zato predlagal izvedbo referenduma. Strinjali se je z administrativno decentralizacijo, katero je svoj čas zagovarjal Fanfani. Attemsov predlog je naletel na ugoden sprejem pri odv. Devetaga, ki je svoje stališče razložil kot na primer vprašanje železniške zveze Gorice z Jugoslavijo in Cervinjenom, avtostrade itd.

Na včerajšnjem zasedanju sta bila govora Rudija Bratuš in Ferruccio Pizzula (P SI) nedvomno najboljša. Govornika sta prikazala dobre strani avtonomije za široke sloje prebivalstva in naše manjšine.

Bratuš je rekel, da mora kot predstavnik slovenske manjšine predvsem kritizirati težnje večine, ki ne omenja v osnutku statuta našega obstoja. V statutu morajo biti tudi tisti člani, s katerimi bo začelna naša manjšina v deželi, kajti samo na tak način se mora tolmачiti člen 6. ustave.

Dežela je del republike, ki mora spoštovati določila ustave ter tudi prisilni državljane, da jo spoštujejo. Obstoj manjšine mora biti priznan z zakonom, čeprav skušajo nekateri krogi zmanjšati pomen tega vprašanja, čes da sploh ne obstaja. Če je tako, kako potem predstavljajo slovenski svetovalci v občinskem svetu?

Ko je poudaril potrebo po ustanovitvi pordenske pokrajine in izbiro Trsta za deželno središče, je izrazil zadovoljstvo nad členom zakonskega osnutka Kričanske demokracije, po katerem bodo neprepričajne ustanove »Ira Venecije« prišle pod nadzorstvo dežele. S tem bo mogoče odpraviti škodljivo delovanje omenjene ustanove v Pevmi, kjer je številne kmete izgnala z zemlje z izgovorom, da jo bo meliorirala, v resnici pa je od takrat preteklo že več let, ne da bi izpolnila obljube. Govornik je opozoril, da se ne sme izgubiti izpred očii prosta cona, ki naj se demokratizira in katero naj upravljajo tudi izvoljeni svetovalci.

Rudi Bratuš je svoj govor zaključil z ugotovitvijo, da v prejšnjih svetih diskusijah o tem vprašanju ni bila tako živa. Priznati moramo, da je sedanji svet izrazil željo, da se čimprej ustanovi dežela s posebnim statutom.

Svetovalec Pizzula je rekel, da je potrebna ob tukajšnjih mejah taka politika, ki bi imela pred seboj perspektivo in ki bi koristila ugledu države, tako da se bodo tudi prebivalci drugega jezika čutili del države. To je edini način, da se z dejanji in ne z besedami brani država; to je hkrati edini način za politiko prijateljstva in pomirjenja med sosednimi državama. Taka politika nam lahko samo koristi. Prebivalstvo hote pomirjenje, okrepitev prometne, trgovine ter kmetijske in industrijske napredke. Temu lahko trajno pomaga dežela s posebnim statutom. Svetovalec je na koncu ovrnil nasprotne avtonomije, rekoč: »Skok v temo smatramo za ustanovitev dežele prav tisti, ki so govorili, da je bila tudi ustanovitev republike skok v temo.«

Prihodnja seja bo v sredo ob 18. uri. Na njej bodo svetovalci ponovno pojasnili svojega stališča in glasovali o celi vrsti predlogov posameznih strank.

JUTRI OB 10.15

Roditeljski sestanek na nižji srednji šoli

Jutri 31. marca bo ob 10.15 v prostorih strokovne šole v Ul. Randaccio roditeljski sestanek za nižjo srednjo šolo. Priporočamo staršem, da se tega sestanka v čim večjem številu udeležijo. Predsednik sestanka je bil zelo uspešno udeleženci sestanka za starše učenec strokovne šole. Udeležba staršev je bila zadovoljiva in s profesorji ter g. ravnateljem so se pomenili o važnih vprašanih v zvezi z učenega uspeha.

Sprejem

Vanonijevih prijaz se v nedeljo in 1. aprila

Zaradi velikega navala ljudi, ki so čakali zadnje dni na vložitev davčne prijave Vanonij bodo uradi finančne intendantne odprti jutri v nedeljo ob 9. do 12. ure in v ponedeljek 1. aprila ob 8. do 14. in 17. do 20. ure.

«Slovo od orožja» vendarle snemajo

Danes bodo filmali J. Jones in De Sica

Po prejetih vesteh bodo danes pri Giardinetti Ricassoli v Karniji ob 14. uri popoldne snemali eno izmed scen na odprtem toliko pričakovane filma «Slovo od orožja», katerega prvotni režiser Hudson je pred dnevi nenadoma odpotoval nazaj v Ameriko. Junaka današnje scene bodo Jennifer Jones in Vittorio De Sica, ki bosta najbrž na kraj snemanja prišla že pripravljena za filmanje in nato tako odgovorila nazaj v Videm.

Kmetijstvo v februarju

Mesec februar je bil zelo naklonjen našemu kmetu. Zlasti okoli polovice meseca je zapadlo precej dežja, ki je bil sicer dobrodošel za rast nekaterih kultur, pač pa je

Od lanskega do letošnjega januarja

Indeks življenjskih stroškov se je povečal za 4,5 odstotka

Državni indeks življenjskih stroškov (leto 1938 označujejo z 1), ki so ga izračunali na podlagi podatkov 81 glavnih pokrajinskih središč, je znašal v januarju 1957 leta 63,80 proti 63,11 v decembru 1956 in 60,99 v januarju 1956.

V primeri z decembrom se je indeks povečal za 1,0 odstotka, v primeri z januarjem 1956 pa za 4,5 odstotka.

Indeks prehranske stroškovne skupine je znašal v januarju 74,01, v decembru 1956, leta 73,94, v januarju 1956, leta pa 71,38.

Povečanje splošnega indeksa v primeri s prejšnjimi meseci gre na račun povečanja stroškov za stanovanje, oblačilo in razne stroške. Ni se pa spremenil indeks elektrike in kuriva.

V občini z nad 250.000 prebivalci so se indeksi v mesecu januarju v primeri z indeksom v januarju 1956 povečali za 3,4 odstotka v Florenci in 5,6 odstotka v Rimu.

Indeks življenjskih stroškov v mestu Gorici je sledeč:

Stroškovna skupina	Okt. Novem. Dec.
Prehrana	75,30 74,64 75,02
Oblacila	51,36 51,36 51,56
Elektrika in kurivo	48,96 49,19 49,36

Seja občinskega sveta v Ronkah

Sprejeti resoluciji o stavki v CRDA in deželi

Zastopniki ronškega prebivalstva zahtevajo prenehanje spora v Tržiču in čimprejše ustanovitev deželne avtonomije

V sredo zvečer je bila v Ronkah občinska seja, na kateri so razpravljali o navadnih upravnih vprašanih in o dveh važnih problemih, ki se tičejo prebivalstva te občine, naseljene predvsem z delavci CRDA. Občinskemu svetu je najprej prečital resolucijo svetovalec Colautti.

V njej je bil opisan težaven položaj, v katerem se je znašla večina delavcev iz ronške občine, odkar traja stavka 410 električnih varilcev tržičke ladjedelnice. Izven proizvodnje ni samo 410 varilcev, ampak nad 1100 ostalih delavcev, katerih delo je le delno odvisno od proizvodnje električnih varilcev. Občinski svet je soglasno sprejel resolucijo, v kateri je bila navedena zahteva za čimprejšnje rešitev spora, ki samo škodi ronškemu prebivalstvu.

Dolgo časa so občinski svetovalci, zastopniki raznih strank, predvsem za demokristjani in socialisti, razpravljali o bodoči avtonomni deželi in njenem statutu ter predlagali sprejem svojih resolucij. Ker pa niso bili soglasni in ker so socialdemokratje izjavili, da se bodo vzdržali glasovanja, se je končno sestavila posebna komisija, ki je pripravila resolucijo, katero so potem vendarle soglasno vsi sprejeli. V resoluciji se pozdravljajo dosedajšnji napor za ustanovitev dežele, ki bo omogočila večji gospodarski razvoj tudi Ronkam. Obenem se v njej izražajo upanje, da se bo v parlamentarnih krogih in posebno v posebnih komisijah, ki bodo pripravljale ustanovitev avtonomne dežele Furlanija - Julijskega kraja rešilo vprašanje glavnega mesta in števila

zastopstva posameznih pokrajin, katerih važnost pa se ne sme zmanjšati, ampak celo povečati.

Interpelacija na pokrajino

Nič turistične delavnosti v naši pokrajini

Pokrajinski svetovalci KPI so poslali pokrajinskemu predsedniku interpelacijo v zvezi s turizmom v naši pokrajini. Interpelacija pravi, da je pokrajinska ustanova za turizem te dni uradno potrdila, da tudi letos ne bodo proslavljali v Gorici goriškega poletja, to se pravi raznih prireditve turističnega značaja.

Po opustitvi proslavljanja goriškega poletja ne obstaja nobena turistična politika v pokrajinskem središču. Poleg tega je 6. februarja 1957 občinski svet v Krmnu soglasno zahteval: »Ker ni na ozemlju občine nobene turistične delavnosti, preklete turističnih prispevkov na odlagi člena 2 zakona od 13. 11. 1938 v breme trgovinam v občini.«

Po ostalih vesteh ni v Gradiski v načrtu nobena iniciativa za letošnje poletje in jesen. V skladu z dejstvom, da je zveza italijanskih pokrajin že zahtevala podreditev turističnih ustanov pokrajinski upravam, in zaradi nujnosti, da se organizirajo turistične prireditve, ki bodo prikazale privlačnosti in dober glas naših krajev, svetovalci zahtevajo, naj se na dnevi red pokrajinske seje vključi razprava o turistični delavnosti v naši pokrajini.

Razni Stanovanje 21.75 23.22 23.22
stroški 56.13 56.13 56.34

Javna razsvetljava z neonskimi lučmi

Pred nekaj dnevi je občinski svet v Podbenezcu sklenil namestiti neonsko javno razsvetljava. Po glavni cesti so namestili šest takih luči, ki zelo razsvetljejujejo Podbenezec. Z novo razsvetljavo se je videl vasi ponoči zelo spremenil in dobro učinkuje na turiste, ki v vedno večjem številu prihajajo v ta kraj pod Matajurjem, ki je tik državne meje. Zlasti ob nedeljah je zaradi lepe ceste število turistov vedno večje. Z bližajočo se spomladaj važnejši pričakujejo, da se bo število turistov še bolj povečalo.

Zaradi okvare vozila dva orožnika v Jugoslavijo

V četrtki nekaj pred polnočjo sta se dva orožnika v službi v Gorici nenadoma ozemljila. 14-letni Savo Scurio in 18-letni Ruggero Gianini sta si izposodila lambreto in se odpeljala proti severnemu delu mesta. Ko sta bila v Ul. sv. Gabrijele, samo nekaj metrov od žične ograje, ki označuje državno mejo, so jima po njunem pripovedovanju, nenadoma odpovedale zavore vozila in tako sta zavozila skozi žično ograjo v Jugoslavijo. Odkrvaljena po obrazu in rokah sta takoj skočila nazaj na italijansko ozemlje, medtem ko se je kraju približal jugoslovanski omejni stražnik, ki jima je zaplenil vozilo, katerega orožnika v isti uspehi prenesti čez ograjo.

V bolnišnici Brigata Pava, kamor sta se zatekla, so jima očitili praske po obrazu in rokah, nato sta se vrnila v vojašnico; odzdravila bosta v 6 dneh.

Prvega aprila odprt blok v Podsobotinu tudi za imetnike propustnice

Kakor smo izvedeli že s ponedeljskom dvoletniški blok v Podsobotinu odprt za imetnike propustnic, s tem bo predvsem skrajšana pot prebivalcem Podsobotina, ki bi želeli obiskati Gorico, obenem pa se bo tudi Goričanom nudila možnost da v lepem vremenu napravijo izlet v prijeten kraj pod Sobotinom.

DEŽURNI LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine, Ul. Rabatta 18, tel. 21-24.

KINO

CORSO. 17.15: «Guendalina». J. Sassard, R. Vallone, S. Kostina, v barvah.

VERDI. 16.00: «Osmennjstven». M. Alasio, v cinemascope.

VITTORIA. 17.15: «Prva linija». J. Falanca.

CENTRALE. 17.00: «Zarocenci». S. Kostina, R. Battaglia, v cinemascope in technicolorju.

MODERNO. 17.00: «Mi smo stebri».

Športni dnevnik

Italijansko nogometno prvenstvo

Szoke gotovo, Belloni pogojno v moštvu Triestine proti Bologni

Nastop Bellonija je odvisen od terena - Težka tekma Palerma v Turinu

V 26. kolu italijanskega nogometnega prvenstva so na programu naslednja srečanja: Atalanta - Sampdoria, Bologna - Triestina, Genoa - Fiorentina, Lanerossi - Padova, Milan - Juventus, Napoli - Spal, Roma - Inter, Torino - Palermo, Udinese - Lazio.

Zanimanja A-lige je slej ko prej osredotočeno na borbo za obstanek v ligi, v kateri je neposredno angažiranih 5 najstorie, posredno pa kar 8 ali celo 9. Od moštev, ki so

KOSARKA

V nedeljo v Bologni

Italija - Českoslovaška

BOLOGNA, 29. — Po neuspelem nastopu v Barceloni proti Španiji, se bodo izbrani italijanski košarkarji pomerili v nedeljo proti reprezentanci Českoslovaške. Dvoboj bo v Bologni.

Bilanca dosedanjih poveljnih srečanj med Italijo in Českoslovaško je za Italijo močno pasivna. V treh srečanjih v Italiji je rezultat 2:1 za CSR, v srečanjih na nevtralnih terenih (srečanj v CSR ni bilo) pa 5:0 za CSR. Razmerje v kosih znaša 492:355 za CSR. Najhujši poraz je doživela Italija 1. 1955 v Budimpešti z rezultatom 56:48. Zadnje srečanje je bilo 16. sept. 1956 v Bologni in se končalo z zmago gostov z rezultatom 76:57.

LIMA, 29. — V okviru južnoameriškega nogometnega prvenstva je Argentina premagala Čile s 6:2 (2:2).

V Vidmu trening in zbor kandidatov

RIM, 29. — Zadnji trening kandidatov za sestavo nogometne reprezentance za tekmo Italija - Severna Irska, bo na olimpijskem stadionu.

Za tekmo Italija - Jugoslavija bo zbor kandidatov in njih prvi trening v Vidmu. Reprezentanca bo odpotovala v Zagreb 10. maja.

V spremstvu prokuratorja Cecchija

Svetovni prvak D'Agata včeraj prispel v Pariz

D'Agata je imel včeraj popoldne lahek trening Francoski tisk upa v bliskoviti uspeh Halimija

PARIZ, 29. — Svetovni prvak peresne kategorije Mario D'Agata, ki se bo v ponedeljek boril v Parizu proti Francozju Halimiju za ohranitev naslova, je danes dopoldne prispel v Pariz, kjer ga je sprejela velika kolonija pariških Italijanov, poleg seveda številnih fotoreporterjev in novinarjev. D'Agata sta spremljala njegov prokurator Cecchi in italijanski prvak srednje kategorije Mazzinghi.

Svoj prvi pariški dan je D'Agata izkoristil za izprehoda in ogledovanje trgovin po mestu. Popoldne se je podal v ring dvorane Oquairene, kjer je imel kratek trening. Številnim italijanskim navijačem je menažer Cecchi po treningu izjavil, da je D'Agata v odlični formi in da lahko imajo vanj popolno zaupanje.

Popoldanski pariški listi objavljajo dolge članke in fotografije o D'Agatovem prihodu, vendar so zelo previdni v svojih prognozah za izid ponedeljskega dvoboja. Kljub temu pa mnogi izražajo mnenje, oz. upanje, da bo Halimi obratno z D'Agato še preden se bo ta razgrel. Francozi so namreč prepričani, da potrebuje D'Agata čas, da se uredi in zato polagajo svoje upe v bliskoviti uspeh Halimija, zavdajoč se, da bo sicer imela D'Agatova vztrajnost in kondicija odločilno vlogo.

WASHINGTON, 29. — Italijanski bovsar lahke kategorije se zaradi poškodb na tre-

ningu ne bo mogel boriti proti Joeyu Lopesu. Zamenjal ga bo Kubarec Orlando Zuluteta.

VESLANJE

PISA, 29. — V okviru športnih manifestacij v Pisi za leto 1957 je na programu tudi veslaško tekmovanje med univerzama Pise in Oxforda. Tekmovanje bo na vodah Arne-Verjanje je, da se bo tekmovalca udeležil tudi tradicionalni ko-kurent Oxforda - Cambridge.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 30. t. m. z začetkom ob 18. uri
Metrocope barvni film:

SAADIA
Igrajo: Cornel Wilde, Mel Ferrer

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 30. t. m. ob 19.30 uri
Metro barvni film:

Vitezi okrogle mize
Igrajo: Robert Taylor, Ava Gardner in Mel Ferrer

Kino na Očučinah

predvaja danes 30. t. m. z začetkom ob 18. uri
ZABAVNI film:

«Smo ljudje ali kaplarji?»
Igrajo: VITTORIO DE SICA, PAOLO STOPPA in FIORELLA MARI

Etnografski in folklorni zapiski s 3. obiska hrvatskih naselbin v Južni Italiji

RIHARD OREL

Po ponovnem obisku hrvatskih naselbin v Moliseju sem menil, da sem z doslej nabranim folklornim in narodopisnim gradivom že precej izčrpn raziskal tam vsa ljudska izročila. Ker pa sem zaradi podrobnega raziskovanja in nadaljnega proučevanja ugotovil, da so še nekatere folklorne zanimivosti, ki jih je treba raziskati, proučiti in prikazati, in ker sem hotel ohraniti prijateljske stike s tamšnjimi prebivalstvom hrvatskega pokraja, se nisem mogel odpraviti notranjemu zagonu, da ne bi še nadalje po enkrat v letu obiskal te kraje in ljudstvo ter tako nadaljeval započeto delo: toliko bolj seveda, ko se mi je po dognanju iz zadnjega časa odprlo novo tirišče v bližnjih Abrucih, kjer naj bi bili še nekakšni sledovi nekdanjih hrvatskih etniških skupin, seveda že zdavnaj jezikovno izumrli.

Pot me je peljala tja dol kot običajno čez Benetke, Bologno in od tu na jadransko obalo, kjer je proga

sa sam zanima za zgodovino tega okoliša. — Villa Petacci, to je bilo prvotno ime. Ta kraj je obstajal že za časa Rimljanov okoli 1. 400 in je bil tedaj že obljuden in razvit, toda poškodoval je bil zaradi raznih potresov opustošen. Zatem so prišle še vojne in kuga, ki je pomorila mnogo prebivalstva; tisti, ki so še ostali živi, pa so zapustili te kraje.

Kazno je, da so razni naseljenici z druge strani morjali bli do mimo v notranjost dežele, pa se tu niso ustavili. Pozneje, to je okoli 1. 1000, ko so zagospodarili po Italiji Španci, so dobili v last tja fevd markizi iz rodovine D'Avalos di Vasto in pe-

stvali, tisti, ki so še ostali živi, pa so zapustili te kraje. Kazno je, da so razni naseljenici z druge strani morjali bli do mimo v notranjost dežele, pa se tu niso ustavili. Pozneje, to je okoli 1. 1000, ko so zagospodarili po Italiji Španci, so dobili v last tja fevd markizi iz rodovine D'Avalos di Vasto in pe-

gledal, kako kuhajo mošt iz črnega grozdja, ker je bila trgatve na višku. Kakor sem že omenil v prejšnjih spisih, kuhajo posebno v Srednji in Južni Italiji zaradi prazna stopinj alkohola v vinu, ki bi z naravnim vrenjem doseglo le 10-11 stopinj, v posebnih kotlih nad ognjem mošt, da izpuhti iz njega večji del vode, tako da se druge sestavine, posebno sladkor, bolj koncentrirajo. Vino doseže s tem 12-13 stopinj in še več. Seveda je to vino bolj gosto, toda čisto in prosojno; če ga kdo malo več spije, ga drugi dan boli glava, ker vino ni več naravno. S takim postopkom dosežejo v bolj južnih krajih v Apuliji in na Siciliji tudi nad 15 stopinj. Takemu vinu pravijo tam dolj evino cotto, medtem ko imenujejo naravno zavreto vino evino crudo. Pri nas v Brdih dosegajo pri nekaterih boljših vrstah belega grozdja (tokaj-pinot itd.) še nad 14 stopinj, tako da jim ni potreba delati nobenih eksperimentov.

Ko sem si to ogledal in še nekaj povpraševal, sem se poslovil in odšel dol proti postaji ob morju. Tako sem uporabil ta popoldan in se nekako okoristil s tem, kar sem raziskal; saj je bilo bolje, da se k naselbinam v notranjost odpeljem zjutraj.

(Nadaljevanje sledi)

